

SEFER ERONAT (1906-1982)

Hukukçu, Yazar, Yozgat Belediye Başkanı, Yozgat Milletvekili

Emre EKİNCİ¹

Anahtar Kelimeler: Mehmet Sefer Eronat, Belediye Başkanı, Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Yozgat.

Hayatı ve Eğitimi

Mehmet Sefer Eronat, 1906 (Rumi 1322) yılında Yozgat'ta dünyaya gelmiştir. Babası Osman Saip Bey, annesi ise İsmet Hanım'dır. Ankara Hukuk Fakültesinden 1928 yılında mezun olan Sefer Eronat, meslek hayatına Niğde'de savcı yardımcısı olarak başlamış, daha sonra Çeşme'de hâkimlik görevinde bulunmuştur. Yargı görevinden ayrıldıktan sonra bir süre İstanbul'da avukatlık yapmış, ardından Yozgat'a dönerek serbest avukat olarak çalışmıştır. Evli ve dört çocuk babası olan Eronat, siyasi kimliği ile kamu yaşamındaki çalışmalarıyla tanınmıştır. Kamu görevlerinin yanı sıra edebiyata olan ilgisiyle de tanınan Eronat'ın, çeşitli kaynaklarda yazar kimliğine ve edebî faaliyetlerine de yer verilmektedir. Cumhuriyet Arşivinde yer alan özgeçmiş belgesinde, hâkimlik, belediye reisliği, CHP Vilayet İdare Kurulu Başkanlığı, genel meclis üyeliği ve avukatlık görevlerinde bulunduğu belirtilmektedir. Bu durum, Sefer Eronat'ın hukuk, yerel yönetim ve siyaset alanlarını bir arada deneyimleyen Cumhuriyet dönemi taşra elitleri arasında yer aldığını göstermektedir. Cumhuriyet döneminde hem ulusal siyasette hem de Yozgat'ın yerel siyasal hayatında etkili roller üstlenen Eronat, çok yönlü kişiliği ve kamu hizmetleriyle dönemin öne çıkan isimlerinden biri olmuştur.

Belediye Başkanlığı ve Yerel Yönetim Faaliyetleri

Sefer Eronat'ın kamuoyunca bilinen görevlerinden biri de Yozgat Belediye Başkanlığıdır. TBMM biyografik kayıtlarında üç dönem belediye başkanlığı yaptığı belirtilmektedir. Yerel kaynaklar, Eronat'ın belediye başkanlığı dönemini özellikle şehirleşme ve ulaşım alanındaki girişimlerle ilişkilendirmektedir. Yozgat-Yerköy arasında belediye otobüslerinin işletilmeye başlanması, şehir çevresinde bağcılığın teşvik edilmesi ve kentsel gelişime yönelik çalışmalar, Eronat'ın yerel kalkınmayı önceleyen belediyecilik anlayışının örnekleri arasında gösterilmektedir. Bu uygulamalar, dönemin taşra belediyeciliğinde yaygın olarak görülen ekonomik canlılığı artırma ve nüfusu kentte tutma politikalarıyla örtüşmektedir.

Cumhuriyet Halk Partisi İçindeki Faaliyetleri

Eronat, tek parti döneminde Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde de aktif görevler üstlenmiştir. 7 Nisan 1948 tarihli Yozgat Gazetesi'nde yayımlanan haberde CHP Yozgat İl İdare Kurulu Başkanı olarak

¹ Doç. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi / İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, emre.ekinci@bozok.edu.tr, 0000-0002-5101-6059.

kongrede yer aldığı ve Yozgat'ın demiryolu, havaalanı ve ekonomik kalkınma sorunları üzerine değerlendirmelerde bulunduğu belirtilmektedir. Bu faaliyetler, onun yalnızca yerel yönetici değil, aynı zamanda şehir meseleleriyle yakından ilgilenen bir siyasal aktör olduğunu göstermektedir. Ancak onun ulusal siyaset sahnesindeki etkisi Demokrat Parti döneminde daha belirgin hale gelmiştir.

Demokrat Parti Milletvekilliği ve TBMM Çalışmaları

Sefer Eronat, 27 Ekim 1957 genel seçimlerinde Demokrat Partiden Yozgat Milletvekili seçilmiş ve TBMM'nin XI. Döneminde (1957-1960) görev yapmıştır. Milletvekilliği dönemi, Türkiye'de siyasal gerilimlerin arttığı ve 27 Mayıs 1960 Askerî Müdahalesine giden sürecin yaşandığı yıllara denk gelmektedir.

TBMM tutanakları, Eronat'ın özellikle hukuk ve kamu yönetimi alanlarındaki düzenlemelerle ilgilendiğini göstermektedir. Türk Ceza Kanunu, Noterlik mevzuatı, Tapulama Kanunu ve çeşitli idari düzenlemeler üzerine yapılan görüşmelerde söz almış; özellikle Tapulama Kanunu tartışmalarında mülkiyet hakkı ve zamanaşımı hükümleri üzerine değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu yönüyle Eronat, hukukçu kimliğini yasama faaliyetlerine taşıyan milletvekilleri arasında değerlendirilebilir.

27 Mayıs Süreci ve Yassıada Yargılamaları

Eronat'ın siyasi yaşamındaki en tartışmalı dönem, Demokrat Parti iktidarının son yıllarında yaşanmıştır. 1960 yılında Tahkikat Komisyonlarının yetkilerini genişleten kanun teklifinin imzacıları arasında yer alması, onun adının dönemin anayasal ve siyasal tartışmalarıyla birlikte anılmasına neden olmuştur.

27 Mayıs 1960 Askerî Müdahalesinden sonra diğer Demokrat Parti milletvekilleriyle birlikte Yassıada'da yargılanan Eronat, Kayseri cezaevinde bir süre hapis yatmış daha sonra çıkarılan af düzenlemeleri kapsamında serbest kalmıştır.

Edebî ve Basın Faaliyetleri

Siyasi ve hukuki çalışmalarının yanı sıra edebiyatla da ilgilenen Eronat, 1950 yılında *Çeşme* adlı şiir kitabını, 1951 yılında ise *Goni Adası* adlı tiyatro eserini yayımlamıştır. Bu eserler, onun yalnızca siyaset ve hukuk alanında değil, kültürel yaşam içerisinde de yer aldığını göstermektedir.

Eronat ayrıca Yozgat'ta yayımlanan Hakikat Gazetesi'nde çeşitli yazılar kaleme almıştır. Hatice Mumyakhmaz'ın çalışmasına göre gazetede Mustafa Neşet Tanrıdağ, Nazım Kafaoğlu, Sefer Eronat ve Taha Akyol gibi isimlerin yazıları yayımlanmıştır. Bu durum, onun yerel kamuoyunun şekillenmesine katkıda bulunan aydınlardan biri olduğunu göstermektedir.

Mehmet Sefer Eronat, hukukçu, belediye başkanı, parti yöneticisi, milletvekili ve yazar kimliklerini bir arada taşıyan çok yönlü bir Cumhuriyet dönemi şahsiyetidir. Belediye başkanlığı yıllarında Yozgat'ın yerel kalkınmasına yönelik çalışmalarıyla öne çıkmış, milletvekilliği döneminde ise hukuk alanındaki birikimini yasama faaliyetlerine yansıtmıştır. Siyasi yaşamı Demokrat Parti'nin son

dönemindeki gelişmeler ve Yassıada yargılamaları nedeniyle tartışmalı yönler taşımakla birlikte, Yozgat'ın siyasi ve toplumsal tarihinde önemli izler bırakan isimlerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Evli ve dört çocuk babası olan Eronat, 21 Haziran 1982 tarihinde vefat etmiştir. Hukukçu, belediye başkanı, parti yöneticisi, milletvekili ve yazar kimliklerini bir arada taşıyan Eronat, Cumhuriyet döneminde Yozgat'ın yerel ve ulusal siyasal hayatında iz bırakmış isimlerden biridir. Onun biyografisi, Yozgat özelinde Cumhuriyet taşrasında hukuk, yerel yönetim, parti siyaseti ve milletvekilliği arasındaki geçişkenliği göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Kaynakça

- ARSLAN, Z. (2013a). Türk parlamento tarihi: TBMM XI. dönem (1957-1960) (Cilt 1). TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/44b6abf5-2df9-4589-82ac-cb4f0d460b10/content>
- ARSLAN, Z. (2013b). Türk Parlamento Tarihi: TBMM XI. Dönem (1957-1960) (Cilt 3). Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/67e65375-3a4d-4a40-9010-f6789b76aabe>
- BÜYÜKSOY, A. (2024). Mehmet Sefer Eronat. Merhaba Yozgat. <https://merhabayozgat.com/makale/21132403/ahmet-buyuksoy/mehmet-sefer-eronat>
- ÇAPANOĞLU, A. K. (2014). Bir Çapanoğlu torunu, Mehmet Sefer Eronat. Yozgat Gazetesi. <https://www.yozgatgazetesi.com/a-kadir-capanoglu/bir-capanoglu-torunu-mehmet-sefer-eronat-82304.html>
- DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ CUMHURİYET ARŞİVİ. (1950, 30 Mart). Sefer Eronat'ın Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili aday adaylığı başvurusuna ilişkin özgeçmiş formu [Arşiv belgesi]. Ankara.
- KOCABAŞ, A. (2008). Yassıada yargılamalarının Türk basınındaki yansımaları (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- MUMYAKMAZ, H. (2016). Hakikat gazetesi: Yayın çizgisi, haberleri ve köşe yazıları (1955-1977). K. Özköse (Ed.), I. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bildiri Kitabı (Cilt III, ss. 99-117). Yozgat: Bozok Üniversitesi Yayınları.
- ŞAVKILI, C. (2023). Cumhuriyet dönemi Yozgat'ta idarî taksimat ve idareciler. E. Güngör, O. Çelebi, E. Sarıkaya, & Ş. Aras Doğan (Ed.), Yozgat Cumhuriyet Dönemi (Cilt III, ss. 3-38). Ankara: Akçağ Yayınları.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ. (1946). Yeni seçim dolayısıyla il belediye başkanlığına seçilenlerin listesi. İller ve Belediyeler Dergisi, 12, 457.

YOZGAT GAZETESİ. (1948, 7 Nisan). C.H. Partisinde Yozgat İl Kongresi. Yozgat Gazetesi.